

KONSULTASJONER MELLOM STATEN OG KOMMUNESEKTOREN

**REFERAT FRA DET
1. KONSULTASJONSMØTET
4. mars 2015**

Saknr.: 15/292

Tilstede: *Fra staten:* Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner , finansminister Siv Jensen, statssekretær Jardar Jensen (KMD), statssekretær Kristin Holm Jensen (KMD), statssekretær Paal Bjørnstad (FIN), Sølve Monica Steffensen (KMD adm.)

Fra KS: Leder Gunn Marit Helgesen, 2. nestleder Bjørn Arild Gram, Endre Skjervø, Harald Danielsen, Lasse Hansen (adm.) Helge Eide (adm.), Per Richard Johansen (adm.).

Dato: 4. mars kl. 09.30-11.00

Møteleder: Jan Tore Sanner (KMD)

Referent: Jørgen Johnsen og Helga Aanderaa (KMD)

1. Konsultasjonsmøtet

Jan Tore Sanner ønsket velkommen til dialog om rammene for kommuneopplegget i statsbudsjettet for 2016.

2. Notat fra TBU av mars 2015 om den økonomiske situasjonen i kommunesektoren

Finansminister Siv Jensen innledet med kort å redegjøre for den økonomiske situasjonen. Situasjonen i norsk økonomi er forholdsvis god. Vi har høy sysselsetting og lav arbeidsledighet, men det er nå større usikkerhet om utviklingen framover. Utsiktene for den økonomiske utviklingen på kort sikt framstår nå som svakere enn lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2015. Det skyldes først og fremst at oljeprisen har falt. Det ligger an til at etterspørselen fra olje- og gassnæringen ikke vil gi de samme impulsene til vekst i resten av norsk økonomi framover, som i de årene vi har bak oss. Norge har et godt utgangspunkt til å møte de omstillingene som må komme.

Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner redegjorde kort for hovedpunktene i TBU-notatet: inntektsveksten i 2014 ble noe svakere enn hva som ble lagt til grunn i tilleggsproposisjonen høsten 2013. Netto driftsresultatet i 2014 er om lag på nivå med 2013. Aktivitetsveksten i kommunesektoren gjenspeiler at kommunene har et høyt ambisjonsnivå. Sanner påpekte at det er viktig for kommunesektoren å møte kravene til omstilling.

KS-leder Gunn Marit Helgesen sa hun kjente seg igjen i finansministerens redegjørelse, og nevnte at også kommunesektoren må omstille seg, og at sektoren gjør det. Helgesen sa videre at partene bør drøfte nærmere hva som ligger bak tallene i TBU-notatene.

2. Notat fra TBU av mars 2015 om demografisk utvikling og kommunesektorens utgifter - sammendrag

Sanner redegjorde for hovedpunktene i TBU-notatet. TBU anslår kommunesektorens merutgifter knyttet til den demografiske utviklingen i 2016 til 2,1 mrd. kroner, og hele veksten knyttes til kommunene. De anslåtte merutgiftene er om lag 1 mrd. kroner lavere enn anslaget på demografikostnadene for 2015, som TBU la fram til 1. konsultasjonsmøte i 2014.

4. Innspill fra KS til regjeringens arbeid med statsbudsjettet 2016

Produktivitetskommissjonen

Jensen viste til at møte med arbeidslivets parter 27. februar om produktivitetskommissjonens første rapport, viste bred tilslutning til rapporten.

Helgesen ga ros for at regjeringen inviterer til dialog i saken, og at kommunesektoren involveres. Videre viste hun til KS' innspill om at produktivitetsforbedringer i utdanningssystemet bør være et prioritert område i fase 2

Sanner sa at det kan være viktig å se på enkeltsektorer i arbeidet videre, og at partene kan ha dialog om dette i det kommende året.

Skattesvikt

Helgesen viste til at det er stor bekymring i kommunesektoren pga. betydelig skattesvikt i 2014. Dette, samt lavere netto driftsresultat enn anbefalt av TBU, gir en presset situasjon i mange kommuner som medfører at mange står overfor tøffe prioriteringer. Mange kommuner budsjetterer med negativt driftsresultat. Samsvar mellom forventninger og statlige ambisjoner på vegne av kommunesektoren og den reelle budsjettsituasjonen i kommunene er et vanskelig budskap å kommunisere ut. Helgesen oppfordret regjeringen til å følge med utviklingen i skatteinntektene videre i 2015, og vurdere en kompensasjon i RNB dersom svikten i skatteinntektene fortsatte.

Bjørn Arild Gram sa at det i kommunesektoren ikke er lett å forsvare oppbygging av tjenestetilbudet når inntektene svikter, og viste til at skattesvikten går inn i sitt andre år på rad. Gram understreket samtidig at KS' budsjettundersøkelse viser at kommunesektoren effektiviserer eller iverksetter sparetiltak på i underkant av 4 mrd. kroner i 2015. Det blir vanskeligere å komme i mål med nye og ønskede satsinger med knappere rammer en forutsatt. Gram sa derfor at KS ber om at regjeringen vurderer kompensasjon som følge av skattesvikt, slik at kommunene kan satse på utbygging av tjenestetilbudet.

Sanner viste til at KS høsten 2014 på prinsipielt grunnlag ikke kom med krav om kompensasjon for reduserte skatteinntekter. Det kan ikke være automatikk i at kommunesektoren kompenseres når skatteinntektene blir lavere enn anslått. Regjeringen følger med på økonomiske situasjonen i kommunesektoren.

Sykefravær

Sanner tok opp sykefraværstatistikken og pekte på at kommunesektoren har en særskilt utfordring der. Sykefravær er et konkret område som kommunesektoren kan forbedre seg på.

Sanner viste til ordninger med mer fleksible turnuser lokalt, for eksempel i Drammen, som kan medføre mer heltid og redusert sykefravær.

Helgesen sa seg enig i at sykefraværet i kommunesektoren er en utfordring, og er noe som det jobbes mye med. På KS' strategikonferanser i 2015 har dette vært tema, og med særlig fokus på arbeidsgiverrollen.

Gram sa at alle parter må være villig til å se på turnusordninger for å få til mer heltid.

Endre Skjervø sa det er viktig å se på arbeidstidsordningene for å få ned sykefraværet. Skjervø og Harald Danielsen tok også opp fastlegenes rolle i arbeidet med å få ned sykefraværet.

Bosetting av flyktninger

Helgesen tok opp at det er gjort et betydelig arbeid med bosetting av flyktninger i kommunene, men at det fortsatt er mange flyktninger som sitter på mottak etter vedtak om opphold. KS foreslår derfor at det innføres et eget ekstra integreringstilskudd i 2015 og 2016 for å muliggjøre rask bosetting

Sanner noterte seg innspillet og la samtidig til at kommunesektoren har gjort en bra innsats i 2014, og sa at regjeringen har økt integreringstilskudd og Husbankens tilskuddsramme til utleieboliger.

Kommunesektorens økonomiske rammer og nye oppgaver i 2016 – Statsbudsjettet 2016.

Helgesen viste til KS sitt innspill i konsultasjonsmaterialet og sa at dersom det staten virkelig mener noe med ambisjoner om klimakutt, så må det satses tilstrekkelig på kollektivtrafikk. Helgesen sa det er behov for større satsinger, også for å ivareta bl.a. tiltak som følge av tunellforskriften og digitalisering innen helse- og omsorgssektoren.

Sanner viste til at regjeringen har fått på plass bymiljøavtaler som er et viktig virkemiddel å nå klimaforlikets mål om at veksten i persontransporten skal tas med kollektiv, sykkel og gange. Regjeringen har også fått på plass byutviklingsavtaler på planområdet, som skal sikre riktig arealforvaltning, bolig- og næringsbygging i kollektivknutepunkt og nødvendig infrastruktur.

Skatteoppkreving

Siv Jensen tok opp KS sitt innspill til Finansdepartementets forslag om at skatteoppkreverfunksjonen skal overføres fra kommune til stat. Jensen fastholdt at forslaget er godt faglig begrunnet og er et forslag som vil medføre forenkling og innsparing, økt produktivitet og hjelpe i bekjempelsen av svart økonomi. Jensen sa også at Finansdepartementet tar sikte på at forslaget blir behandlet i forbindelse med RNB dvs. omtrent samtidig med meldingen om nye oppgaver til kommunene.

Helgesen sa at høringen viste at det er stor motstand mot forslaget i kommunene, og at Regjeringen og KS på dette punktet var klart uenige.

Kommunereform – Oppgavemeldingen

Sanner sa at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i mars vil legge fram et samlet forslag om hvilke nye oppgaver som kan overføres til større kommuner. Meldingen vil også si noe om regionnivået. Meldingen vil gi Stortinget en god mulighet til å diskutere hvilke

oppgaver kommunene skal få. Sanner sa han hadde merket seg at KS forventer tiltak for redusert statlig styring, og la til at stortingsmeldingen vil inneholde tiltak for redusert statlig styring av kommunesektoren. Sanner understreket at rammestyring skal ligge til grunn, men at det må vurderes hvilke oppgaver, eller hvordan oppgavene skal løses, for de kommunene som velger å stå alene.

Helgesen viste til innspillet fra KS og sa kommunene nå venter på hvilke oppgaver som regjeringen vil legge til kommunene.

Nytt inntektssystem

Helgesen viste til innspillet og sa at det er positivt at KS skal konsulteres før høringen sendes ut, og at det er klokt av regjeringen å sende et forslag til nytt inntektssystem på bred høring i kommunene. Helgesen sa også at endringer i inntektssystemet må sees i sammenheng med kommunereformen.

Sanner sa at gjennomgangen sees i sammenheng med kommunereformen.

Danielsen mente det bør stå noe om arbeidet med nytt inntektssystem og hvilken retning arbeidet tar i kommuneproposisjonen for 2016.

5. Involvering av kommunesektoren i arbeidet med statlige lovutredninger rettet mot kommunesektoren

Det ble ikke knyttet kommentarer til dette punktet.

6. Bilaterale avtaler

Det ble ikke knyttet kommentarer til dette punktet.

7. Kostnadsberegningssaker

Det ble ikke knyttet kommentarer til dette punktet.

Eventuelt

Det var ingen saker under eventuelt.

Sanner takket for møtet.